

نیز دولت روحانی و آقای ظریف زمینه‌ساز آن بودند.

◀ جدای از ترامپ، برجام در داخل آمریکا مخالف سرسخت کم نداشت. یعنی معاهده‌ای بود که در همان سطح تحلیل فردی و رویکرد دستاورد فرمانده قابل تفسیر است. دستاوردی برای اوپاما، نظر شما چیست؟

بدشاسی برجام این بود که در زمانی در آمریکا به تشدید رسید که اوج دعوای هویتی بود. برخی مانند هانتینگتون ادعا می‌کردند که جامعه آمریکا به دلیل مهاجرت زیاد، از یک جامعه راست سفیدپوست به یک جامعه چپ رنگین‌پوست تغییر ماهوی کرده است. این تغییر هویتی در دوره اوپاما، که به عنوان اولین رئیس جمهوری سیاه‌پوست آمریکا انتخاب شد، بیشتر مورد توجه قرار گرفت. در واقع، ترامپ در دور اول ریاست جمهوری خود، از دل همین منازعه هویتی ظهور کرد. در سیستم آمریکایی، قرار نبود یک سیاه‌پوست بتواند یک گشایش اساسی در روابط ایران و آمریکا به وجود آورد، چیزی که شش رئیس جمهوری سفیدپوست قبلی انجام نداده بودند. بنابراین، ترامپ در دور اول، مسأله اصلی خود را به هم زدن برجام قرار داد، نه به این دلیل که با خود برجام مخالف بود، بلکه به این دلیل که اوپاما به عنوان یک حرکت تاریخی، برجام را شکل داده بود. ترامپ می‌گفت که این اتفاق نباید بیفتد و در این مسیر، اسرائیل، عربستان، منافقین و بسیاری دیگر در داخل و خارج ایران بشدت با او همراه بودند. ترامپ حتی برجام را خوانده است و فقط به دلیل اینکه اوپاما آن را به وجود

ترامپ سیاست «فشار حداکثری» را علیه ایران اعمال کرد که هدف اصلی آن ضربه زدن به اقتصاد ایران بود. این فشار حداکثری با هدف کنترل برنامه هسته‌ای ایران و کشاندن ایران به پای میز مذاکره برای توافق جدیدی شبیه برجام، اما با شرایط جدید، بود. با وجود این، ایران تن به این شرایط نداد و در نتیجه، برنامه هسته‌ای ایران پیشرفت کرد و به سطح ۸۰ تا ۹۰ درصد غنی‌سازی رسید

آورده، با آن مخالف بود. ترامپ در دور اول ریاست جمهوری خود در میانه یک جنگ هویتی برجسته شد. او سیاست «فشار حداکثری» را علیه ایران اعمال کرد که هدف اصلی آن ضربه زدن به اقتصاد ایران بود. این فشار حداکثری با هدف کنترل برنامه هسته‌ای ایران و کشاندن ایران به پای میز مذاکره برای توافق جدیدی شبیه برجام، اما با شرایط جدید، بود. با وجود این، ایران تن به این شرایط نداد و در نتیجه، برنامه هسته‌ای ایران پیشرفت کرد و به سطح ۸۰ تا ۹۰ درصد غنی‌سازی رسید. در همین حال، فشار اقتصادی نیز بشدت بر مردم ایران تأثیر گذاشت.

◀ با این حساب در دوره دوم ترامپ هم بازیگر و هم رکن اصلی تأثیر سیاست آمریکاست؟
در حال حاضر، سطح تحلیل در روابط بین

ایران و آمریکا، بویژه با توجه به شخصیت و رویکرد دونالد ترامپ، باید بر اساس «فرمانده» باشد. ترامپ با شخصیت خودشیفته و تمایل به حل مسائل به شیوه خود، تلاش می‌کند تا یک رکورد تاریخی در روابط ایران و آمریکا ثبت کند. او مدعی است که مدل کاری‌اش شبیه ریگان است و به عنوان یک فرمانده مطلق، کوچک‌ترین انتقادی را نمی‌پذیرد.

ترامپ با وجود اینکه در دور دوم ریاست جمهوری خود ممکن است برخی از سیاست‌های گذشته را تکرار کند، اما همچنان خود او عامل تعیین‌کننده در تصمیم‌گیری‌هاست. او در کنار عوامل دیگر مانند نتانیاهو و گروه‌های اطرافش، سیاستی را اتخاذ می‌کند که شامل فشار حداکثری علیه ایران است. ترامپ همچنین در برخی موارد، مانند فروش تسلیحات به اسرائیل، رویکردی متفاوت با بایدن دارد که نشان می‌دهد تصمیم‌گیری‌های او بر اساس یک فرماندهی قوی است.

بنابراین، در تحلیل روابط ایران و آمریکا، باید به نقش ترامپ به عنوان یک فرمانده توجه کرد که تصمیمات او می‌تواند مسیر روابط را بشدت تحت تأثیر قرار دهد. شاید اگر در دور اول شناخت درستی در ایران از ترامپ شکل می‌گرفت، خیلی از اتفاقات بد برای کشور نمی‌افتاد؛ حادثی شبیه ترور سردار سلیمانی. به این دلیل که ترامپ در پی آن بود تا در پس سیاست اول آمریکا قدرت خود را اثبات کند، نه قدرت کشورش را.

◀ برگردیم به سؤال اول، چشم‌انداز روابط ایران و آمریکا در دولت ترامپ را چطور ارزیابی می‌کنید؟

در روابط ایران و آمریکا، چهار سناریوی اصلی وجود دارد که هر یک از آنها دارای پیامدهای متفاوتی است. در سناریوی اول، ایران و آمریکا ممکن است به مذاکرات مستقیم روی بیاورند.

این سناریو با توجه به اظهارات مقامات ایرانی و تمایل احتمالی ترامپ به مذاکره، قابل تصور است. با این حال، این مذاکرات باید با در نظر گرفتن شخصیت ترامپ و کانال‌های ارتباطی مناسب صورت گیرد. ترامپ با خودشیفتگی و تمایل به حل مسائل به شیوه خود، ممکن است به مذاکره با ایران تمایل داشته باشد.

سناریوی دوم شامل ادامه سیاست فشار حداکثری علیه ایران است. این سیاست شامل تحریم‌های اقتصادی و شاید حتی اقدامات نظامی محدود است. اگر این سناریو به نتیجه نرسد، ممکن است به سمت سناریوی بعدی بروند. فشار حداکثری این بار ممکن است با